

22 Haziran 1935

ALTAN

Elâziz

Yıl 1

Ayda bir Halkevi idare heyeti Tarafından Çıkarılır

No . 5

İçindekiler

Türk Yurdunun göklerinede yadlar giremeyecek .

Altan

Kanatlardan Kaleler

C . A.

Halkevimizin Mart Nisan Mayıs 935 üç aylık Raporu

...

Elâzizin Sevda masallarından .

B . Turğut Ok ay gün

Dil kılavuzu

...

Yurt Masalı

Boz kurt

Kara Dayı

Hikaye

C . Ataç

H
a
l
k
e
v
i

C. H. P!
Şehremini Halkevi
KUTUPANESİ
———

Turan Matbaası — Elâziz

TÜRK YURDUNUN GÖKLERİNE DE YADLAR GİREMEYECEK

Dünya kurulalıdanberi İnsanlar , Havadan bekledikleri bir tek rahmet karşısında Bin bir musibet geldiğinde görmüşler ve bu belaları, musibetleri afat diye tavsif ederek tabii hadiselerin en tehlikelisi ve korunulması mümkün olmayan büyük felâketleri Gök yüzünden bulmuşlardır . Tufanlar, Kasırgalar, Hortumlar, Sarsarlar hep havadan hasıl olmuş Binlerce ma'mureleri bir anda harabe haline getirmiş ve İnsanlığı dehşet içinde bırakmıştır. Hiç beklenilmeyen bir zamanda dehşetleri dahi korkutan bu müthiş afetler kaynağı Hava , korkuların en büyüğü olmuştur . Fakat bunlar , Asrımızdaki Hava afetlerinin yanında adeta ehemmiyetsiz ve gelüp geçici birer Sâgnak gibi kalıyor .

En büyük tufanlardan korunmak ve kurtulmak için bir yüksek yere tırmanmakla en kesikin ve en deli sarsarların önünde bir kaya kouğuna sığınmakla canımızı kurtarmak kabildir . Lâkin bu günkü Hava belâsından kurtulmak ve korunmak hiç ama hiç bir suretle kabil değildir .

Bunun dehşetini öğrenmek tecrübesini asla temenni etmeyelim . Lâkin . İnsanlık dünyası gemini aziye almış ve öyle şahlanmış ki bir gün nasıl olsa bu afatın içine düşecek ve Dünyayı İnsanlara , İnsanlığa cehennem edecektir .

Karada sınırları korumak için gövdelerden kal'eler kurmak da lâzım gelse kurulur ve hudutlardan içeri yabancı silâhlar giremez ve işleyemez olur Türk Ulusu bu kahramanlıkların eşsiz misâllerini bir kaç yüz kere göstermiştir .

Karalardan , Denizlerden gelecek Devlerin püskürdüğü ateşleri göğsünde söndürmesini bilmiş ve yapmıştır . Cihanın dilinden hiç eksik olmayan bu destanlar, Türk Tarihinin ve Türk kahramanlığının her sahifesinde birer örnek gibi duruyor .

Bu günde Türk Ulusu yepyeni bir alan içinde, kanındaki temiz cevhere , yüreğindeki yüksek erliğe dayanarak Denizde, Karada sınırlar

boyunda çelik gibidir . Fakat Havadan gelecek hücumlara karşı , Türk ufuklarını koruyacak kadar Uçaklarımızın bulunmadığını alnı kadar açık ve yüreği kadar mert bir sözle söyleyen değerli BAŞBAKANIMIZDIR . O , her şeyi açık ve doğru söylemesini bildiği kadar Türk Ulusunun da hamiye ve fedakârlığını bilir .

Türk yurdunun kurtuluş ve kuruluşunda her Türkün eli ve emeği vardır . Fakat onun emeği her şeyden ve herkesten üstündür . Daha Saçlarında beyaz bir tek tel yok iken, Büyük Şefinin yanı başında Dünyanın en umurdide bir kahramanı olarak kos koca bir yurd mes'uliyetini umuzlarına almıştı . Aradan pek az bir zaman geçtikten sonra O Aziz Baş bembeyaz bir hâle içinde gördük . O Beyazlık yurda bînur ve feyiz kaynağı oldu. Türk Ulusu O Beyaz ışıqla yolunu buldu . Ve her alanladığı hedefe vardı . Türk Ulusu bu nurlu başın işaret ve irşadlarına o kadar inandı ve o kadar bağlandı ki bütün Dünyanın birlik olarak ummadıkları ve neticede de hayretler ve hasetlerle karşıladıkları en büyük işleri yaptı ve başardı .

Türkün yapıcı kudretinin ne yaman bir güç olduğunu görenler taktirlerini gizleyemediler . Türkün dostluğunu aramak ve kazanmak için Aakara'ya akın ettiler .

Bu gün Dünya ortasında dim dik , güçlü ve kuvvetli duran bir Türk Ulusu var. Bu yüce ve asil durumu güvenle sevenler pek çok olduğu kadar çekemeyerek Düşmanlık besleyenler de çoktur . Ve yahutta olup çoğalabilirler .

Bundan da hiç bir korkumuz yoktur. Fakat Türkiyenin Hava yolları yadların Hava Filolarına karşı açıktır . Yurdun üstüne bir gün çullana bilecek bir kaç yüz Uçak , Havadan Binlerce kilo ağırlığında Bombalaryağdıracak, bu Bombalardan kızgın çelik parçaları saçılacak ve en önemli ve sağlam yapılar bile birer Kibrit kutusu gibi param parça , ekili tarlalar derin

uçurumlar halinde delik deşik olacak Şehirler bir lahza enkaz yığınları haline gelecek, hasılı ne mal, ne can, ne ocak ve ne de barınacak bir bucak kalacak ; Mamafî ocağa ve bucağa pek de lüzum kalmayacaktır . Çünkü canlı İnsan ve Hayvan da kalmayacak .

Bombaların ateş çeliklerinden kaçınmak ve korunmanın çareleri ve tedbirleri bulunacağını kabul edelim. Fakat bu kocaman Demir gövdelerin taşıdıkları , yalnız ateş çelikler değil Dünyanın en korkunç zehirlerini de üstümüze püskürecek Dört çevremizdeki Havayı zehirliyecektir. Bu Hava, Dağ, Taş, Deniz, Dere, Gedik, Kuvuk demez her yere girer - ve her yeri sarar. Her yaratıkta hâvasız yaşayamaz. Susuz, Ekmeksiz belki Haftalarca yaşamak mümkündür fakat Havaşız Beş dakika bile yaşamak kabil değildir . Ölümünün en çetini ve en fecii de Havaşızlıktan boğularak ölmektir.

İnsanlar , Düşmanlarını haysız bırakarak üzrlilerine Zehirli dumanlar, ve Gazlar yollayarak yenmeyi çok eski devirlerde denemekte idiler. Her şeyde ve her gidişte olduğu gibi bu Zehirli Gazlar yolunda da pek çok ileri gidildi . Bin bir fedakârlık ve bütün varlıkların ortaya koyularak meydana getirilen Ordular ve bu Orduların ellerindeki Silâhlar bir kaç Saat içinde yok edilebiliyor. Milyonlarca İnsan bir anda yok olup serilüp kalıyor. Bu işi yapan karşıdan gelen Düşman değildir. Göklerin içinde dolaşan ve her türlü Silâh menziline dışında olan Uçaklardır. Bunlara ancak Uçaklarla karşı konulabilir .

Yurdun sınırlarını geçmeden gelen yad Uçakları karşılamak ve onları sınırların dışında yok etmek gerektir. Eğer bu yapılamazsa, merhamet dilenmenin, hatta yalvarıp yakarmanın ve bütün bir ölke halinde teslim olmanın dahi faidesi yoktur. Çünkü havaların yağdıracığı bu ölümlerin Gözleri kör , Kulakları sağır ve Kalpleri kapalıdır .

Yurttaşlar ! Tehlike büyüktür ve çok acıdır. İşte Başbakan bunun içindir ki bütün Ulusu iş başına çağırıyor , yaşamak isteyen bu Ulusa bir yaşayış işi veriyor. Devlet kendi bütçesi ile yapabildiğini yapıyor. Lâkin bu kadarcıkla bu büyük tehlikeyi önleyebilmenin mümkün olamayacağını da açık açık söylüyor .

Türk Ulusu yurdunu çok sever yurdu uğru-

nda Türk Ulusu kadar can harcamış bir ulus daha yoktur. Malını ise tamamına kadar vermekten hiç bir zaman çekinmemiştir. Kurtuluş harbinde Fakir Zengin, ileri ve orta halli herkes bütün malının Yüzde kırkını ayırmış Büyük kurtarıcının emrine koymuştu.

Bu günde ve icab ederse yüzde yüzünü de ortaya koyabilir. Her kes bilir ki evvelâ Yurd, sonra Can ve ondan sonra da Mal lâzımdır, Yarın Yadların eline geçecek bir malı saklamanın değeri ve şerefi yoktur. Yurtsuz, canı neyleyelim, sağlığını koruyamazsak Malı neleyeceğiz!

Başbakan Orta hallılarımızın hiç olmazsa Yılda Yirmi Lira vermesini istiyorlar . Bu ne kadar azdır? Orta hallılarımız bundan daha fazlasını da verirler . Zenginlerimiz hamiyet kiselerinin ağızını haman açtılar . Abdurrahman Naci Demirağ adlı yurttaşımız (120) Bin Lira gibi Büyük bir serveti ilk olarak Başbakanın emrine koydu . Bu hamiyetli yurt sever kardaşımıza bütün Ulus imrendi ve onu yürekten ve candan alkışladı .

Yurdumuzda daha pek çok Naci Demirağ lar vardır. Bunlar da birer birer meydana çıkacaklar ; ve mutlaka Türk yurdunun ufuklarını koruyacak ağırları da örecekler.

Yurttaşlar ! Canınızı, Malınızı kurtarmak için ve yarın Yadlara el açmamak için bu gün cebini boşaltın ; Bu, sana hem sağlık ve hem de varlık getirecektir.

Her Türk kendi kisesine göre bir Abdurrahman Naci Demirağ dır . Bunu böyle bilen Başbakan tuttuğu yolda güvenli ve kıvançlı olsun .

ALTAN

KANATLARDAN K A L ' E L E R

Bu gün artık Göklerin hududu çiziliyor , Bulutların üstünde çizmeyle geziliyor , Karaların, Suların sınırları yükseldi , Süngülerin uçları Mavi kubbeyi deldi . Asırlarca Toprağı Kanla yoğuran Dünya , Denizleri içti de kanmadı yine Suya ; Şimdide Havaları bir nefeste içecek , Bir gün içerisinde Şarkı , Garbı geçecek . Tanrının yurdu gibi bilinen gök yüzleri , Acep doyuracak mı? doymaz bu aç gözleri , Bu azrail akını durdurulamaz yerden ; Bombasile gazile ölüm saçar her yerden . Göklere ulaşmalı onu tutacak eller ; Kurulmalı havada Kanatlardan Kal'eler !

C.A.

HALKEVİMİZİN

Mart, Nisan, Mayıs

1935 Üç Aylık Rapordur

İNŞAAT VE TESİSAT

1 — 1934 Senesi Raporunda (İkinci Temsil ve konferans salonu) nun yapısı bitirildi. Haziran 1935 te açılacaktır.

2 — A : Plân mucebince yapılmasına devam olunan ve (Ulusal Kültür bakımından) pek büyük bir kıymet taşıyan Çocuk oyun alanını da bitirmek üzereyiz. Bu alan 3360 Metre karelik bir sahada mışan poligonu, Oyuncak Kayık yüzdürme havuzu, Kayık ve motörleri, tabii cesamete yakın bir büyüklükte havaî tel üzerinde hareketli ve Çocukları Havacılığa alıştıracı bir Uçak ile birlikte 85 Çocuğu Oyun zamanında meşgul edebilecek 22 Aletli çocuk oyun yeri bitirildi. Haziran 1935 te Temsil Konferans salonu ile birlikte açılacaktır.

B — Bu oyun yerlerinde 13 yaşından yukarı olan Erkek çocukların diğerleriyle bir arada bulunup oynamaları muvafık görülmemiş ve yetişkin gençlerin Beden terbiyesi ve Jimnastik ihtiyarları göz önünde tutularak 13 yaşından büyük Erkeklerin gelişmesi için ayrıca (Açık Jimnastik salonu) yapılmıştır. Küçüklerin oyun yerlerine bitişik olan bu Jimnastik salonunda 25 genci bir zamanda oyalıyacak 10 alet vardır. Haziranda öteki alan ve Salonla beraber açılacaktır.

C — Çocuklar için 20,000 metre karelik bir alanda kurulmak istenen Bahçenin geçen senen etraf duvarlarıyla bina kısımları yapılmıştır Bu Üç ay içinde Tarh ve tesviye işlerine başlanmış; ve yarısı bitirilmiştr.

3 — 50 Vatluk bir Hoparlör ve Mikrofon get-

irtilip kurulmuş ve Halkevi Orkestrası, Gramafon ve Radyo musikisile, Ajans ve Konferans neşriyatına başlanmışta.

4 — İnkilâp tarihine ait olmak üzere 65 tane 59 X 60 büyüklüğünde Fotoğraf ve resimlerle Dört yğlı boya tablo getirtirilmiş ve Halkın devam edip giden istifadesine konulmuştur.

5 — Yapının Cümhuriyet meydanı tarafındaki önünün tanzimine başlanmış ve bir kısmı bitirilmiştr.

6 — Bir Bilârdo alınmış ve İkinci bir Bilardo için lüzumu olan malzeme Almanya'ya ısmarlanmıştır.

7 — Stadyomun kârgir tribününün Beton döşemelerinin bitirilmesine başlandı .

Ş U B E L E R

1 — Temsil Şubesi

1 — Büyük Salonun genel toplantılar dolayısıyla eskitilmekte olduğu görülerek Anfili sabit sandalye ve iyi tertibath sahne yapıncaya kadar Temsillerin geri bırakılmasında faydalar görülmüş ve Üç ay içinde temsil yapılmamıştır.

Bu Üç ay içinde :

2 — Yeni sahnenin Dekorasyonu için çalışılmış

3 — 23 Mart gecesi bir (Şiir gecesi) yapılarak Ülkü mecmuasında neşredilen bütün Şiirler okunmuş ve 550 kişinin bulunduğu sayılabilmıştır.

2 — Güzel sanatlar Şubesi

1 — Orkestra Akordiyon, ve Çello ile takviye edildi.

2 — Her Cuma günü Saat 16 dan 20 ye kadar devam etmek üzere 16 konser verildi.

3 — Orkestra Elemanları 22 defa hususî provalar yaptı.

4 — Birisi Ergani madende olmak üzere Üç Baloya iştirak etti.

5 — Bando Talebe yetiştirme çalışmalarına devam etti.

6 — Resim ve Mimari mecmualarına abona olunmasına ve bütün köyler ve kasabalar için kabul edilebilecek ev resim ve Plânları hazırlanmaya başlandı.

7 — Her gün Akşamları (Halkevi Hoparlörü) ile bütün Şehir üzerinde Orkestra, Radyo, Gramafon neşriyatına başlandı.

3 Kütüphane ve Neşriyat

1 — Kütüphanedeki Kitap sayısı (98) sayı ilâvesile (1762) sayıya vardı.

2 — Üç ay içinde : (2005) Okuyucu geldi.

3 — Altan mecmuasının Üç aylık nüshalar çıkarıldı.

5 - İctimaî yardım Şubesi

1— Halka kötü Hastalıkları gösterip öğretmek için Mulajlardan mürekkep bir Sıhhi Müze yapılmaya tevessül edildi.

2— Müsteit bir fakir muhacir çocuğunu himaye altına aldı.

5 - Dil, Tarih, Edebiyat Şubesi

1 — Vilâyet Köy isimlerinin nereden geldiğini aramaya ve gayri Türk olanlara bir Türk ismi koyma çalışmasına başlandı.

2 — Konferanslar :

A — Zehirli gazlar hakkında Dr. Ahmet tarafından 6 haftada 6 konferans

B — C. Halk partisinin Dördüncü kurultayının tesidi toplantısında Ortamektep Tarih öğretmenleri Talha ve Cemil ile Dr. Tahsin tarafından Üç konferans.

C — Dr. Tahsin tarafından muhtelif sıhhat mevzularından Dört konferans verildi.

3 Günlük Ajanslarla muhtelif mevzularda Hoparlörle Şehir Halkına neşriyata başlandı.

6 - Müze ve Sergi Şubesi

1 — Ortamektep talebesinin Resim Sergisi 22 Mayıs tarihinde açılarak 6 gün sonra kapandı. Bu sergi (800) kişi tarafından gezilip, görüldü.

7 - Spor Şubesi

1 — On hafta Cirit oyunlarına devam olunarak mevsim dolayısıyla Son bahara kadar tatil olundu.

2 — Futbol, Voleybol ekzersizlerine devam edildi.

8 - Halk dershaneleri ve Kurslar

1 — Halk dershanelerinin Kışlık çalışması Mart 20 de bitti. (A) Dershanesinden 33 kişi (B) Dershanesine geçti. (B) Dershanesinden 45 kişi vesika alarak çıktı

2 — Nisan ve Mayıs aylarında bu komite Muallimler için Konferanslar hazırladı. 12 meslekî konfernas verildi. Ve 10 Meslekî toplantı yapıldı. Bu toplantılarda okunan meslek Kitapları izah ve istizah olunarak kouuşmalar yapıldı.

3 — 8 Talebelik Fransızca' kursu devam etmektedir.

Elâzizin Sevda Masallarından Elâziz Sosyetesinin acıklı tarafları

Dostluğa, Samimî ve sarsılmaz bağlarla bağlanmamanın ve bu dostluk karşısında ahlâkî düsturları çiğnemenin acıklı sonlarına sık sık rastlanmaktadır. Elâzizin Delikanlı ve çok yakışıklı Evlatlarından olan Mamoş bu acının bu gün Halk Dilinde yaşayan bir nümunesidir. Mamoş öldükten sonra Efsanevî bir şahsiyet olmuştur. Bilmem neden daima ölen, sağ kalandan çok daha yüksek meziyetleri kazanır. Mamoş genç ve güzeldi, onun çekici gözlerine, genç yüzünün gülbüz teravetine kapılanlar meyamında bir de Hoca karısı vardı.

İnsel duyguların tekâmülünde ahlâk ilminin ve bu ilmi perikleştiren sosyete yasalarının uslandırıcı te'sirlerine rağmen Adam oğlu aykırı hareketten nefesini men'e kadir olamamıştır. Bir İngiliz mütefekkeri :

Cemiyet nizamları üstünde düşünen ve bu itibarla yasalar buyruğunu hiçe sayarak suç işleyenlerde dahilere yakın tenbuhiyet ve fertî zekâ vardır diyor. Hiç koşku yok ki bu mütefekker zat ekser münevverler gibi Oriji-nal bir fikrin, bir mütalaanın icatçısı durumunu elde etmek için bu garabete düşmüştür. Bence :

Cemiyetin ve toplu yaşamının ifadesi olan Devlet mefhumunun maneî nüfuza malik kanunlarına boyun eğmeyen her milletin yurttaşı işlediği suç mana ve mahiyetine göre zekâyâ doğru değil sosyetsizliğe ve iradesizliğe doğru yuvarlanmıştır. Bu yuvarlanmanın cezası nisbeti adileden bir az daha yokarı olmalıdır ki tekrar, dehşeti beslesin.

Dinlerin Yüz yıllardanberi koyduğu zina düsturu bu gün Ceza kanunumuzda yaşamış bulunmaktadır. Demek oluyor ki Din ahlâkiyatının bazı değişmez tarafları vardır. İş böyle iken gençlik çağının kasırgalı sürükleyişine kapılarak sosyetenin temeli olan aileye hurmetsizlik Kanun nazarında olduğu kadar Cemiyet vicdanı karşısında da daima muatab tutulmuştur.

Mamoş faciası bunun en iyi örneğidir. İşin ciddi tarafı böyle olduğu halde beri tarafta Elâziz Halk edebiyatı bu sevda macerasına parmağını koyuyor. Ve kocasına ihanet eden bir hoca karısı Mamoşu seviyor ve Mamoş bu yüzden ve Hoca olan koca tarafından kötü halde yakalanarak öldürülüyor. Buna rağmen yanık bir Halk Türküsü :

Pencereden bir taş geldi, Zannettim Mamoş geldi,
Uyan Mamoşum uyan. Başımıza ne iş geldi,
Kapuyu araladım, Ben bahtımı karaladım.
Kör olasin Bekir hoca, Ağzımdan yaralandım

Bağçalarda yeşil yaprak, Mamoş gezer çardak çardak ^{lküçük ba-}
Kör olasin Bekir hoca, Koymadınki murad alak (alalım) ^{hçe evleri}
Karşıda koyun kuzular, Vuruldum yaram sızlar,
Öldüğümü ben aramam Yetim kaldı yavrular,
Evlerinin önü kavak, Yağmur yağar ufak ufak
Kör olasin Bekir hoca, Ağzımdaki Kurşuna bak.
Mamoş ninni, ninni, Bekir hoca vurdu beni
(eyvah) Ayvak ayak Mamoş ayvak, Doktor gelir yarama bak

Yanık uzan ne seveni, ne de sevileni düşünüyordu, O yarıda kalan bir aşkın hazin sonunu terennüm ediyordu. İnsanların bedîi duyguları hiç bir tesire uymadan gâh faciyanın, gâh zaferin ve gâh sefaletin kompozitörü olmuştur.

Ahlâkin sıkı disiplini, Kanunların uslandırmak için kullandığı ağır te'dip vasıtalarını bir uzanın, bir bestekârin yakıcı nağmelerinde bir hiçe düşmüş olduğunu görüyoruz. O bir mütehassıstır ki Yüz yıllardanberi ne Devlet adamının ne Askerin, ne Hükümdarın, ne de başka varlığın tutsağı olmamıştır. O yalnız aşk ve sevdanın natur Şelâlesine gönlünü kaptırmış ve cemiyetin ince duyguları için söylemeğe başlamıştır.

Yüz yıllardanberi Kadın ve Erkek münasebetinde mühim roller oynayan ve iki cinsin edebiyatını yaparak sevgiyi ilimleştiren bu günkü Şairi Azamlara, Lebon lara viktör hüçolara, Şillere Gostavlara kadar gelüp geçen bütün Şairlere tekâmül yolunu gösteren yine bu Halk Şairleri değildir.

Şu muhakkak ki Elâzizin önemli her olmuşu bir Halk türküsü ile tamamlanmıştır. Ancak şu unutulmamalıdır ve temenni edilmelidir ki bu Türküler bize daima kötü iş yapanların menkabelerini değil faziletliğin teranesini getirsinsin.

B. Turgut Ok Aygün

DİL KLAVUZU

- 1 — Hâkim (Souveraine) " Egemen
Hâkimiyet " Egemenlik
Misal : Hâkimiyet milletindir " Egemenlik Ulusundur
- 2 — Mustakil " Erkin, Bağınsız
İstiklâl " Erkinlik , Bağınsızlık
Misal: 1 - Biz mustakil bir milletin çocuklarıyız. " Biz
Erkin bir Ulusun çocuklarıyız.
İstiklâl mücadelesi " Erkinlik savaşı
2 - Mustakil Mebuslar " Bağınsız Saylavlar
Türkiyede mahkemeler müstakildir " Türkiyede
Hak yerleri Bağınsızdır.
- 3 — Sanayi " Endüstri
Sinaî " Endüstriel
- 4 — Hür (T. Kö.) " Özgen
Hürriyet (T. Kö.) " Özgenlik
5 — Serbest " Özgür
Misal: Serbest mıntaka " Özgür - bölge
- 6 — Mamur " Bayındır
a) Mamuriyet " Bayındırlık
b) Nafia " Bayındırmak
İmar etmek
- Misaller: Ankara bayındır bir şehir olmuştur.
Memleket Bayındırlık yolundadır.
Bütün Devlet yapı işleri Bayındırlık Bakan-
lığına bağlanmıştır.
Biz yurdumuzu bayındırmaktan ge geliştirmekten başka bir şey düşünmüyoruz.
- 7 — İnkişaf etmek " Grlşmek
İnkişaf ettirmek " Geliştirmek
İnkişaf " Gelişim , Gelişme
Misal : Türkiyenin ekonomik gelişimi günden güne artıyor.
- 8 — Mülkî " Sivil
9 — Askerî " Süel (Militaire)
Not : "Asker," kelimesi "Soldat" anlamına türkçedir.
- 10 — Cemiyet , Şirket " Sosyete
Misal : Türk cemiyeti " Türk sosyetes
Şeker şirketi " Şeker sosyetes
İçtimai " Sosyal

Not : 1- Türk kökünden gelen "Cemiyet,"şu anlamda kullanılacaktır;

Hilâliahmer cemiyeti " Kızılay cemiyeti,
Gazeteciler cemiyeti

11 — İtimad " Güven
İtimad etmek " Güvenmek
Asayiş ve emniyet " Güvenlik

12 — Huzur ve sükûn " Baysallık
Yurtta güvenlik ve baysallık, ülkümüzdür.

Not: Güven ve güvenç kelimelerinde şu ayrıma dikkat edilmelidir.

13 — Orduya güvenimiz vardır.

14 — Ordu bizim güvencimizdir.
(Medarı emniyet ve itimadımızdır.)

15 — Temin etmek;

1 — İnaçlamak , inan vermek
2 — Sağlamak,
3 — Elde etmek

Misaller :

1 — Bu işin böyle olduğuna sizi inaçlarım,
Bu işin böyle olmadığı hakkında kendisine inan
vermeğe (Kendisini temin etmeğe) çalıştım.

2 — İşimi, ancak, Banka yolile sağlıyabildim.

3 — Temin ettiğimiz neticeler "elde ettiğimiz sonuçlar

16 — Sonuç " Neticce

17 — Teminat " İnanç

18 — Âbide " Anıt

Örnekler : İstanbul bir ananeler şehridir.
İstanbul, Atatürk için, heykelli bir anıt yaptıрмаğa
karar verdi .

19 — Müstamel " Evgin

Örnekler : Yurdu bayındırmak, evgin işlerimizin
başında gelir.
Dün Ankaradan bir evgin telgraf aldım.

20 — Terbiye etmek " Eğitmek
Terbiye (èdication) " Eğitim
Mürebbi " Eğitmen

21 — Mektep " Okul (Okula)

22 — Muallim " Öğretmen

Örnekler : Cumhuriyet Okullarının genç kafalı eğitmen-
lere ihtiyacı vardır.

Her öğretmen, eğitim usullerini bilmez.

Biz çoktanberi gençliği yeni zamanlar için eğitmek
istiyoruz.

YURT MASALI

(Başı 2. inci Sayıda)

Bu elbisenin kumaşı Hintte Tavus tüyünden dokunurmuş. Önünde yüz, arkasında yüz cellat yürürmüş. O bu korkunç alayla geçerken secdeye inmiş başlara basarak yürürmüş. Bir işaretile Cellatlar bu masum başlardan binlercesini koparıverirlermiş. Etraf kızıl bir kan dalgasıyla yıkanırken; onun yüzünde kanıçmiye doymamış bir kaplan çehresinin çizgileri belirirmiş. Karlı dağların ateşli çöllerin güzel; fakat talisiz Kadınlarını sarayına doldurur, onları Elmas, İnci, ve şehvetle süslermiş. Köleler önlerine geleni tahkir eder, ezer, öldürürlermiş. O vakit açlar varmış, yersiz, yurtsuz İnsanlar vammış. Yetimlerin bir lokmacık ekmeğini çalanlar bile varmış.

Yalçın dağlar, Karlı tepeler, geniş Bozkırlar, bereketli ovalar, uzun yüzyılların tarihini fısıdayıp akan Nehirler, iklimier ve ufuklar hep bu Padişahın ölkesi imiş. Güneşlerin bir ucundan doğup, bir ucundan battığı geniş ufuklarda Milyonlarca İnsan yaşarmış. Fakat; hepsi aç, hepsi cahil, hepsi iskeletmiş.

Hastalıkların kadidleştiirdiği Milyonlarca İnsan bu geniş ufukların bekçisiymiş. İri minareleleleri kucaklıyarak secdeye kapanmış evlerde bir damla güneşe hasret giden Veremli Gelinler can verirmiş. Birbirinin omuzuna dayanmış sarhoş evlerin önünde Köpeklerle Çocuklar koyun koyuna uyuklarmış. Her köy bir mazar kadar karanlık, Her Şehir bir İn kadar siyah kovuklardan ibaretmiş. Bataklıklardan kopan Sinek bulutları köylülere Sıtma aşılarken onlar

ölülerin pencerelerine Bezler bağliyerek şifa dilenirlermiş.

Hastalık, açlık, bilgisizlik zavallı Hakkı öldürürken; öbir taraftan Padişahın adamları gelir, köylünün elinde ne varsa alıp götürürlermiş. Köylü yine aç, yine zavallı bir halde yaşarken Padişahlar, Sultanlar, Şahzadeler İstanbulda, bin bir gece Masallarını andıran alemlerde; her meteliğinde bir yetimin kanı kızıllaşan Altınları avuç, avuç etraflarına serperlermiş.

Mektep yerine Medreseler açmışlar. Buralarda gençlerin kafalarına yüzbin sene evvelki örümcekli bilgiler doldurulurmuş. Bu gençlere Medreselerde Padişaha nasıl dua edileceği, nasıl saygı ve itaat edileceğinden başka bir şey öğretmezlermiş. Medreseyi bitiren genç softa Şehirlere, köylere gider, dinin o büyük kuvvetinden istifade ederek, birer Derebeyi kadar cebrutî bir tahakkümle Halkın vicdanı üzerine abanır, otururmuş.

—Bitmedi—

**ÇOCUKLAR! DELİLERE,
MECZUPLARA, ZAVALLI
DÜŞKÜNLERE İLİŞMEYİNİZ**

Yazan: C. ATAÇ

KARADAYI

HİKÂYE

Geçen Senelerin birinde :

Bir İlk bahar günü idi . Kasabanın kalabalık Mektep çocukları hep birden ve Zincirden boşanmış çılğınlar gibi sokaklara dağılmıştı. Kimisi birbirile kavğalaşıyor bazısı, aralarında dil atış ması çıkaran çocukları kavğaya tutuşturmak için ortalığı kızırtıyor, bir kısmı da sokak aralarında yatan Köpekleri taşıyorlardı .Daha ileride çığlıkların bütün Mahalleyi yerinden oynattığı bir kalabalık gözüme ilişti. oraya koştum.

Bir çok çocuk yekdiğerinin omuzlarına biner cesine geniş bir daire çevirmişler .

Hep bir ağızdan velveleli bir ahenkle :

— Deli, deli tepeli, kulakları küpeli; deli deli zır!..

Karadayı vırrr!... Deli Şaban zırrr!...

diye bağırişıyor el çırpıyorlardı. Aralarına gir- dim; Ben de onlara katıldım. Bu gürültülü tekerlemeler benim o kadar hoşuma gitmişti ki her kesten daha ziyade ben bağıriyor, daha hararetli el çırpıyordum. Ortadaki zavallı elindeki ince sopasıle Sağa Sola savruluyor, çırpınıyor, çarpınıyor, boğulur gibi hırıltılar çıkartıyordu.

Bu biçare, kendi halinde ve kendi aleminde dolaşan ve kasabanın biricik meczubu ve biricik kara dayısı idi . Bu adama büyükle dost Hayvanlar, dost, fakat Çocuklar pek düşmandı. Ah bu çocuklar! ah bu mahalle çocukları!....

Karadayı, bu haşarî kalabalığın ortasında şaşkın bir telâşla çırpınırken çocuklar daha coşkun ve daha gürültülü seslerle bağırişarak, Karadayının eteklerinden çekmeğe, ittiip kakıştırmaya başladılar. Onu yere yıkmak ve kim bilir nasıl eziyetlerle hain ve zalim zevkler almak istiyorlardı .

O sırada Karadayının deneyeceği elinden fırlamış ve benim elime geçmişti.

Mel'un şeytan aklıma bir şey getirdi. Deyeneği Karadayının zaif ve halsiz bacaklarının arasına doğru uzattım. Bu bitkin adam pat.. diye boylu boyuna yere uzandı. ve of!... diye acı bir ses çıkardı. Gözlerinin yalnız beyazı görünüyorkorkunç bir ölü gibi görünüyordu. Bu hali gören çocuklar korktular gürültüyü kestiler. Fakat öteden bir adam :

— Olan, dağılın kâratalar ! nedir bu edepsizlik nedir bu terbiyesizlik birde Mektepli olacaklar diye bağırarrk yaklaştı. Bütün çocuklar Atmaca sesi işitmiş Tavuklar gibi kaçıştılar.

Fakat, ben orada mihlanıp kalmıştım. Kara dayı, yı yere düşüren ben idim. Ve onu bu hale koyduğumdan dolayı o kadar acıklı bir nedamet duymuştum ki içimde bütün benliğimin yanıp kavrulduğumu hissediyordum.

Bir aralık Onun yüzüne dikkat ettim. Kapalı gözlerinin arrsından uzun bir sicim gibi sızan yaşın , kara kuru, çakır çukur çehresinde küçük küçük gölcükler yaparak akıyor, akıyor, akıyordu. Ah; bu sessiz dökülen göz yaşları !...

Ben bunun manasını o gün öğrendim. O gündenberi sessiz akan göz yaşlarına inanırım ve yanarım.

Sessizce dökülen bu yaşlar, iç yanmasının ve gönül azabının, ve ruh izdirabının acıklı ifadeleridir. Sokakta kimse kalmamıştı. Sağ dirseğine yaslanarak kapalı gözlerinden halâ yaş döken Karadayının karşısında Ben de çömelmiş kesilmeyen bir akışla ağlıyordum. Bir az evvel gürültü ve çığlıktan ürküp kaçan Siyah bir Keçi uzaktan bu acıklı manzaraya bakıyor sakalını sallıyordu . İhtiyar bir sokak köpeği yavaş yavaş yanıma sokuldu evvelâ Beni ve sonra Karadayı yı kokladı ve iki art ayağı üzerine oturarak

Hav ! diye garip ve acı bir ses çıkardı. Köpeğin gözlerinde İnsanı saran içli ve yaralı masumiyet vardı. Bu hal bana daha çok dokunmuştu, artık hıçkırıyordum , Boğazıma tıkanan bir şeyler bütün vücudumu sarsarak Beni daha şiddetli ağlatıyordu. Köpek de mızmızlanarak acı acı sesler çıkartmakla devam ediyordu.

Benim hıçkırıkları ve yahut köpeğin mırıltıları Karadayıyı kendine getirmişti , gözlerini yavaş yavaş açtı evvelâ Bana ve sonra da Köpeğe baktı. Yanaklarının çukurunda toplanan yaşları yumruğu ile sildi ve göğsünü doldurup kabartan bir iç çekişle doğruldu. Köpeğin başını okşayarak ayağa kalktı. Beni hiç görmüyordu yüzüme bakmıyordu . Yürümek istedi. Dizlerine sarılarak .

— Karaday, beni affet; bir daha bir şey yapmayacağım, hıçkırıklar sesimi kesiyor, boğazım kumla dolmuş gibi sesim çıkmıyordu. O, evvelâ Beni silküp fırlatmak ve yoluna devam etmek ister gibi bir vaziyet aldı, fakat yapmadı. Yüzümü ellerile tutup kıldırıldı. Gözlerimin içine

bakarak, tıpkı Köpeği okşadığı gibi bir okşayışla başımı okşadı.

—[Sen, sende mi ? Benim gibi sende mi ağlıyorsun ? Küçük haşarî; demek ki bana acıdın, yaptığına pişiman] oldun ha ? öyle ise ağlama; ağlamak, iyi değildir . Sana yazık çocuğum; haydi haydi Evine git ve iyi çocuk ol ; Ben bununla iktifa edemiyorum. İstiyorum ki Karadayı beni daha bir çok şeyler söyleyerek affetsin ve affedildiğime Ben iyice inanayım. Lâkin o fazla bir şey söylemedi. yürüdü. Arkasından da ihtiyar sokak Köpeği onu takip etti.

Bu terk edilmiş kimsesiz iki mahlûk birbirinn ne kadar eştiler ; ve birbirini nasıl anlamışlard. Buna halâ hayret etmekteyim.

Karadayı ile bu vak'adan sonra candan iki dost gibi olmuştuk. Bugarip ve kimsesiz adamı ne zaman görsem utanır ve içimde bir yerin sızladığını duyardım. Beni hâlâ affetmemiş gibi görürdüm ve onun affine mazhar olmak için çalışırdım. Evde benim sevdiğim iyi bir şeyi pişirtir veya elime para geçerse hemen Karadayı yı hatırlar, bunlardan mut'aka ona yedirmek ve vermek isterdim. Çok defa sokaklarda geç vakıtlara kadar dolaşıp onu aradığım olurdu.

Bazan Evimizin arkasında ki viraneye çekilir, bir çukrun içine yan yana oturarak konuşurduk. Ona götürdüğüm yemekleri O, yerken Ben doğulmaz bir haz ve sevinç duyardım.

Bu böyle gittikçe ahbablığımız ileriledi ve aradan Seneler geçti. Bu zaman zarfında ben Karadayının yaman bir müdaffii olmuştum. Onu müdafaa etmek ve kuvvetli çocukları tecavüzden men eyleye bilmek için kuvvetimi artırdım, Spor yaptım hasılı bu yüzden mükemmel bir Pehlivan gibi olmuştum.

Kasabanın bütün çocukları Benden yılar ve çekinir olmuşlardı. Karadayı yı Benim himaye ettiğimi hepsi öğrenmişlerdi. Artık ona kimse ilişmiyordu, Ben de büyümüş gelişmiş yavuz bir delikanlı olmuştum. Ortamektebe gidiyordum. Karadayı benim için sabit bir fikir olmuştu. Bazan ruğalarım da bile Onu görüyor, onu koruyordum. Bir gün düşünüyordum. Bu Adam kimdir ? nedir ? nereden gelmiştir ? neden bu hale düşmüştür ? Bu bir sürü suailin cevabını o güne kadar aramamıştım. Bir gün Karadayı yı Çınar çeşmesinin yanında buldum. Temmuzun sıcak bir günü idi, bol su ile yıkanıp serinlemeye çalışıyordu. Beni görünce gülümsedi. Karadayının bu gibi halleri pek az görülür ve Yıllar geçerdide güldüğünü kimse görmezdi. Ben bir kaç defa bana ve bir de sık sık beraber görüldüğü ihtiyar Köpeğe güldüğünü görmüştüm. İşte o gün de böyle güler bir yüzü vardı. Ben yanına sokulurken O,

— Gel bakalım evlât ; nasılsın ? nereye böyle ? diye neş'eli neş'el söylenyordu .

— Sana , Karadayı,sana geliyordum. Çoktandır görmedim de .. dedim.

— Ah ; sağ olasın be küçük bey , nedeceksin beni görüpte , artık vaz geç

O eski düşüncelerden, Karadayı senden memnundur. Allahta memnun olsun, tuttuğun Toprağı Altın etsin oğul, işte benim yoldaşım da geliyor.

Başımı çevirdim, gelen o ihtiyar sokak Köpeği idi. Karadayı bunun adını Yoldaş koymuştu. Hayretle yüzüne baktım.

— Eh dedi ; ne yaparsın, bu Kasabada benimle ilk dost olan ve benim en kimsesiz ve en kederli günlerimde bana eş olan bu Köpektir. Bilsen yavrum, bu Köpek ne hisli bir Hayvandır.

Onunda eşini Belediye zehirledi, yavrularının birini bir Araba ezdi. diğerini Mahalle çocukları Suda boğdular O gün o yavruyu kurtarmaya o kadar uğraştığım halde ellerinden alamadım. Sonra bu yetişti yetişti ama iş işten geçmişti. Derenin kenarında saatlarca olurdu ve ağlardı Ben de onunla beraber ağlamıştım. Sonra bunu alup kendi kulübeme getirdim kendi yiyeceklerimden verdim yemedi, Sabaha kadar hırlandı ve Sabaha karşı kayboldu. Ondan sonra pek seyrek görürdüm. İşte oğün, hanı seninle karşı karşıya ağlaştığımız gün o gelmişti ya, işte o güdden beridir Bana her gün bir iki kere oğrar ve her yeri arar.

İhtiyar Köpeği Ben de okşadım, Taşların üzerine oturduk, O da yanımıza yattı, kuyruğunu yere pat pat vuruyor. Ara sıra vücudunu rahatsız eden Sinekleri ağzile yakalamaya çalışıyordu.

— Karadayı, dedim, Ben sana niçin geldim biliyormusun ?

— Yoh oğul neye geldin ki? ...

— Bana, hayatını anlatacaksın ? Sen kimsin ? nesin ? kimin nesisi ? nereden geldin ? ne yaptın ? va bugün neden böyle yalnız ve kimsesiz yaşıyorsun ?

(Bitmedi)

MAHMUT ÇAKIROĞLU'DAN
ALINDI